

منفی ۷ میلیارد و ۶۸۷ میلیون دلار رسیده است (۱۶۶/۴ درصد کاهش). در جریان بحران جهانی، اقتصاد هند دریافت که در زمینه برخی مسایل همچون قیمت‌های بازار سهام، نرخ‌های ارز و سطوح تورم در یک دوره کوتاه مدت، نیازمند تعریف یک سیاست جایگزین است.

تا پیش از بحران جهانی، جریان ورود سرمایه به داخل این کشور با رشدی سریع همراه بود، به طوری که این مقدار از ۳/۱ درصد GDP در سال ۲۰۰۵ به حدود ۹/۳ درصد در سال ۲۰۰۸ رسیده بود. نتیجه این امر، افزایش قابل توجه ذخایر خارجی از رقم ۱۵۱/۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۶ به ۳۰۹/۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۸ بود که به رشد پولی این کشور انجامید و باعث تقویت نقدینگی شد و از این کانال، نرخ تورم تولید کننده در این کشور که تا اکتبر ۲۰۰۳ رقم ۳/۱ درصد بود به ۱۲/۸ درصد در اوت ۲۰۰۸ رسید. نرخ ارز هم در هند تغییرات قابل بحثی را تجربه کرد. نوسانات شدید عرضه ارزهای خارجی در بازار داخلی هند منجر به افزایش ارزش روپیه گردید، به طوری که ارزش دلار آمریکا که در اوت ۲۰۰۶ حدود ۴۶/۵۴ روپیه بود به ۳۹/۳۷ روپیه

در ژانویه ۲۰۰۸ افت کرد. این امر برای اقتصاد هند بسیار خطرناک بود و می‌توانست به شدت تجارت این کشور را دستخوش تهدید کند. البته نمی‌توان بخش قابل توجهی از تغییرات نرخ تبدیل روپیه-دلار را در این دوره که در راستای تغییرات گسترده‌ای بود که دلار در برابر بسیاری از ارزهای دنیا با آن مواجه شد، نادیده گرفت. ارزش روپیه پس از اکتبر ۲۰۰۸ و به دنبال برخی توافقات مرتبط با بازیابی اقتصادی با شرکت‌های خارجی طرف تجارت، با اندکی نوسان تثبیت شد. البته از آن تاریخ به بعد ارزش روپیه در برابر دلار روند پرنوسانی را تا به امروز تجربه کرده، به طوری که هر دلار آمریکا که در مارس ۲۰۰۸ ارزشی معادل ۴۰/۳۶ روپیه داشت، با ۲۷ درصد افزایش در مارس ۲۰۰۹ به ۵۱/۳۳ روپیه رسید. تغییرات جهانی نرخ‌های ارز اما دست از سر روپیه و نوسانات آن برنمی‌داشتند. از مارس ۲۰۰۹ تا اواخر این سال، یک بار دیگر روپیه هند در برابر دلار تقویت شد و به طور متوسط، ارزش روپیه در برابر دلار ماهانه ۹/۹ درصد افزایش یافت که بیشتر باید علت آن را در ضعف ممتد ارزش دلار در بازارهای جهانی جست‌وجو کرد. ■

خوبی با یکدیگر هستند. با این حال، یکی از مسائلی که می‌تواند بر این روابط سایه افکند، اختلافات سیاسی و اتحاد هند با ایالات متحده آمریکا است که در شرایط کنونی و به دنبال تهدیدات آمریکا بر سر مسأله هسته‌ای کشورمان می‌تواند روابط اقتصادی و سیاسی ایران و هند را تحت‌الشعاع خود قرار دهد. این نوع مشکلات را اخیراً بر سر موضوع انتقال خط لوله گاز و رأی هندوستان علیه ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی شاهد بوده‌ایم.

با نگاهی عمیق‌تر می‌بینیم که آغاز روابط رو به بهبود ایالات متحده آمریکا در زمان جرج بوش، مصادف بود با اوج گیری پافشاری کشورمان بر سر موضوع هسته‌ای و تلاشی دوباره برای اعمال تحریم‌های گسترده‌تر بین‌المللی که این تحریم‌ها

ایران-هند-آمریکا

جاذبه و دافعه سیاسی

طرف دیگر رابطه ایران و هند، آمریکا است؛ کشوری که بیشترین اقدام را در زمینه تحریم طرف‌های تجاری ایران اعمال کرده است.

روابط تجاری ایران و هند به واسطه نیاز هندوستان به منابع انرژی تولیدی کشورمان همواره روی نفت شناور بوده است. در سال ۲۰۰۹ این کشور در حدود ۲۲ میلیون تن نفت خام به ارزش حدود ۱۰ میلیارد دلار از ایران وارد کرده و با این رقم، سومین کشور بزرگ وارد کننده نفت از کشورمان محسوب می‌شود. تجارت مشترک دو کشور هم در سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۹ رقمی در حدود ۱۳/۴ میلیارد دلار بوده که شامل ۱/۹ میلیارد دلار صادرات هند به ایران و ۱۱/۵ میلیارد دلار واردات هند از کشورمان بوده است. محصولات پتروشیمی، برنج، ماشین آلات، صنایع فلزی، فولاد و آهن، دارو و صنایع

شرکت‌های هندی نظیر OVL، ESSAR و TAT در ایران اعتبار بالایی دارند. همچنین بانک دولتی هند (SBI) در تهران دارای شعبه است. به علاوه ایران و هند در حال نهایی کردن تصمیماتی در زمینه سرمایه گذاری مشترک دو جانبه هستند. قراردادهای لغو مالیات‌های مضاعف (DATAA) از دیگر اقدامات مشترک دو کشور می‌باشند.

تهدیدها

ایران و هند دو کشور بزرگ و قدرت‌های کهن آسیایی بوده و در عین حال دارای روابط گسترده

وابسته، چای و اقلام دیگر، عمده‌ترین کالاهای صادراتی هند به کشورمان هستند. ایران و هند همچنین برنامه‌های مختلفی را در زمینه‌هایی همچون انتقال گاز مایع از طریق خط لوله، سرمایه گذاری در پارس جنوبی و پروژه ترمینال نفتی چابهار در دست بررسی دارند. علاوه بر این، دو کشور سعی دارند سرمایه گذاری‌های مشترکی را مانند تأسیس شرکت حمل و نقل دریایی ایران و هند کلید بزنند. جدا از این سرمایه گذاری‌های مشترک،

همکاری جامعه جهانی، به طور عام و هندوستان، به طور خاص را می‌طلبید. این موضوع، هند را بر سر دو راهی تصمیم‌گیری قرار داد. از طرف دیگر، وجود ارتباط مرزی بین ایران و هند با پاکستان، موقعیت‌های مختلفی را برای دو کشور فراهم آورده است که زمینه‌های مشترک فراوانی را از جنبه‌های ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک دنبال کنند. در جریان حل و فصل مشکلات داخلی افغانستان و به دنبال چاره جویی برای راه حلی که بتواند موضوع طالبان را در این کشور حل و فصل نماید، شاهد هستیم که ایران و هندوستان متفقاً در جبهه مخالف طالبان

ایفای نقش می‌کنند؛ طالبانی که تحت حمایت‌های تاکتیکی و مادی شبکه ISI پاکستان قرار دارد.

فعالیت‌های ضد طالبان ایران و هند به همکاری دو کشور در احداث یک شبکه عظیم حمل و نقل منجر شده که شهرهای مهم افغانستان را به بندر چابهار وصل می‌کند. این اقدام مشترک ایران و هندوستان که به نگرانی پاکستان و آینده نگری طالبان

درصد/میلیون دلار

ما و هند (۲۰۱۰-۲۰۰۹)

سال	واردات از هند	صادرات به هند	تراز تجاری	کل تجارت دو جانبه	رشد تجارت دو جانبه
۲۰۰۵-۲۰۰۶	۱,۱۸۸/۳۵	۷۰۲/۴۶	۴۸۵/۸۹	۱,۸۹۰/۸۱	۴۳/۸۰
۲۰۰۶-۲۰۰۷	۱,۴۴۶/۴۸	۷,۱۱۸/۵۵	۶,۳۷۲/۰۷	۹,۲۶۵/۰۳	۳۹۰/۰۰
۲۰۰۷-۲۰۰۸	۱,۹۴۳/۹۲	۱۰,۹۴۳/۶۱	۸,۹۹۹/۶۹	۱۲,۸۸۷/۵۳	۳۹/۰۹
۲۰۰۸-۲۰۰۹	۲,۵۳۴/۰۱	۱۲,۳۷۶/۷۷	۹,۸۴۲/۷۶	۱,۴۹۱/۰۸	۱۵/۷۰
۲۰۰۹-۲۰۱۰	۱,۸۵۳/۱۷	۱۱,۵۴۰/۸۵	۹,۶۸۷/۶۸	۱۳,۳۹۴/۰۲	-۱۰/۱۷

استخراج: ماهنامه «اقتصاد ایران» از سازمان توسعه تجارت

مبنی بر کاهش نفوذ احتمالی در افغانستان

صادرات محصولات رایانه‌ای در هند

پارک نرم افزار

پارک تکنولوژی نرم افزار هند (STPI)، آژانسی دولتی است که در سال ۱۹۹۱ زیر نظر وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات این کشور تأسیس شد. این آژانس به منظور مدیریت صادرات نرم افزارهای کامپیوتری از جمله صادرات خدمات پیشرفته، طراحی شده است. بیش از ۶ هزار واحد تجاری، تحت نظارت STPI فعالیت می‌کنند.

تجارت نرم افزار

در بررسی روند تاریخی صادرات نرم افزار هند باید گفت حجم صادرات این نوع محصولات در سال‌های ۱۹۸۰، ۱۹۸۵، ۱۹۹۰، ۱۹۹۵، ۲۰۰۰ و ۲۰۰۵ به ترتیب ارقامی معادل ۴ میلیون، ۲۷ میلیون، ۱۳۱ میلیون، ۶۶۸ میلیون، ۵/۳ میلیارد و ۱۷/۵ میلیارد دلار بوده و طبق پیش‌بینی مقامات هندی، این میزان تا مارس ۲۰۱۱ به ۵۷ میلیارد دلار خواهد رسید. این رقم، رشد ۱۳ تا ۱۵ درصدی درآمد ناشی از صادرات را برای این کشور به نمایش می‌گذارد. به طور کلی، باید گفت اکنون صادرات نرم افزار ۲۵ درصد کل صادرات هند را به خود اختصاص داده است.

نکته قابل ذکر آن است که شرکت‌های نرم افزار هندی که رشد بسیار قابل توجه آنها از عوامل اصلی مدرن سازی اقتصادی این کشور هستند، به واسطه رکود جهانی دچار آسیب شدیدی شده‌اند. مقامات هندی در فوریه امسال با اشاره به اثرات بحران جهانی، هشدار دادند که صنعت صادرات خدمات و نرم افزار هند با افزایش خطر تمایل به حمایت از تولید داخلی در بازارهای کلیدی روبه‌رو شده است. با این که پس از گذر از بحران، این صنعت همچنان زنده و فعال است، اما تداوم بیکاری و رکود در کشورهای پیشرفته، به ویژه آمریکا - که بازار اصلی غول‌های نرم افزاری هند است - موانع بزرگی بر سر راه هند به شمار می‌روند.

بها می‌دهند، بیش از پیش مشهود است. هند بدون شک به ایران نیازمند است و این مهم از نگاه دولتمردان این کشور مخفی نیست. اما آمریکا را چه کند؟ با همه این مسایل باید اذعان داشت که با پایان دوران ریاست جمهوری بوش، افق روشن‌تری برای روابط ایران و هند رقم خورد؛ مخصوصاً در حوزه‌های اطلاعاتی ضد تروریسم. باید

بگوییم که دهلی نو برای نزدیک شدن به تهران موانع زیادی را پیش روی خود ندارد. نگرانی‌هایی که غرب سعی در القای آنها به جامعه جهانی دارد، با تدابیری که کشورمان به کرات از خود نشان داده، رو به کمرنگ شدن

هستند. ایران بارها از آمادگی کامل خود برای مذاکره با غرب سخن به میان آورده است. بازرسی‌های فراوان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بدون هر گونه مقاومت کشورمان صورت گرفته‌اند. با انتقال اورانیوم غنی شده از طریق روسیه موافقت کرده‌ایم و در یک کلام به نگرانی‌های جامعه جهانی احترام گذاشته‌ایم. این عوامل می‌توانند هند را در تجدید نظر برای گرایش جدی‌تر به سوی ایران ترغیب نمایند.

متأسفانه هند از این نشانه‌ها استفاده نمی‌کند. به نظر می‌رسد بهترین سناریو برای روابط ایران و هند آن است که دو کشور با نگاهی به آینده به سمت ایجاد روابط اقتصادی و ژئوپلیتیکی جدید با حرکت‌های نوآورانه و خلاق حرکت کنند. در این راستا، گره زدن منافع دو جانبه، تضمین ریسک‌های احتمالی و ایجاد بنگاه‌های مشترک بخشی از این راهکارها هستند. ■

به دنبال چنین روابط گسترده‌ای انجامید، باعث بروز شیطنتها و کارشکنی‌هایی هم شد که این شیطنتها در نهایت نتوانستند اراده مشترک دو کشور ایران و هند را سست نمایند و این مسیر در ژانویه ۲۰۰۹ افتتاح شد.

موانع دوستی

عوامل بازدارنده‌ای هم وجود دارند که در خلال سال‌های اخیر روابط تهران و دهلی نو را دستخوش تهدید قرار داده‌اند. یکی از این مسایل، روابط نظامی رو به گسترش دولت هند با تل آویو است. ایران معتقد است هندوستان در تجهیز

تکنولوژی جدیدی با رژیم صهیونیستی همکاری می‌کند که نوعی ماهواره جاسوسی برای تخریب زیرساخت‌های اطلاعاتی کشورمان محسوب می‌شود. با نگاهی به عاقبت پرونده ۷/۵ میلیارد دلاری انتقال خط لوله گاز از ایران به پاکستان و از آنجا به هند که تحت تأثیر مسایل سیاسی بین‌المللی و با دخالت ایالات متحد متوقف شد، می‌توان به راحتی به برآیند تأثیرات ناشی از جاذبه‌ها و دافعه‌های تهدیدات مختلف بین‌المللی پی برد.

همین تأثیرات را می‌توان در پرونده هسته‌ای ایران و رأی هند علیه کشورمان تحت فشارهای بین‌المللی مشاهده کرد. از سال ۲۰۰۳ تاکنون، ایران نقشی اساسی در معادلات منطقه ایفا کرده است و به جرأت باید گفت امنیت خاورمیانه بدون تأمین نظر ایران معنا ندارد. اهمیت این موضوع برای کشورهایی که نیازمند بازارهای بکر منطقه‌اند و به امنیت انرژی مورد نیاز خود

محمد امیرافشاری
وکیل دادگستری آلمان

تاسیس و ثبت شرکت در آلمان و ارائه مشاوره

پشتیبانی دریافت اقامت برای فعالیت اقتصادی در آلمان

مشاوره شرکت‌های ایرانی و وکالت آنان در دادگاه‌های آلمان

دفتر تهران
شرکت آرمان دنیای بهتر
بلوار جنت آباد، کوچه
چهارم شرقی، پلاک ۴۱۳
تلفن: ۴۴۴۷۵۸۰۵
دورنگار: ۴۴۴۶۹۸۰۶
وب: www.gi-law.de/fa
پست الکترونیکی: tehran@gi-law.de